

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 10.	Илази једанпут месечно	Цена је листу на годину 4 К. или 5 дин.	Година IV.
---------	------------------------	--	---------------

Шта треба да зна сваки пчелар о матици.

Пази, да ти се младе матице на време оплоде.

Без матице нема кошнице. Па кад је матица од тако велике важности, то сваки пчелар треба да зна ове најосновније појмове о матици, јер су исти од врло велике практичне вредности за свакога пчелара:

1.) Матица је једина мати која леже све друштво у кошници — пчеле и трутове. — Хоћеш ли да се о томе увериш, ухвати и убиј матицу у једној кошници, па ћеш видети, да ће легла по мало нестајати, а за три недеље неће га више бити у кошници. Оставиш ли ову кошницу и даље без матице, почеће друштво све већма и већма малаксавати, док најпосле кошница не пропадне. — За права пчелара дакако да је излишно ово и доказивати; но ја сам нашао за нужно да наведем, пошто сам уверен, да међу нашим ратарима има и данас пчелара, који о томе нису на чисто.

2.) Матица се спарује или оплођава као и свака животиња. Али матица може — као још по нека врста животиња — да носи јаја, ма да није оплођена, дакле пре спаривања; и из тих јаја легу се живи створови и и то сами мужјаци — трутови.*

3.) Матица се спарује са трутом и то не у кошници, него у лету дакле у ваздуху. За то, кад би млада матица имала саката или повређена крила, те не би била кадра летети, та се не би могла ни оплодити.

4.) Матица се спарује један пут у веку и остаје за цела века оплођена, јер задржи у једној кесици у своме телу (семењачи) трутовско семе. Док траје тога семена у семењачи матица је добра, када се пак ово истроши, матица више не ваља. Тврде да плодовитост матице може да траје до 5 година, но више пута је нестаје и раније, за то пчелари не трпе у својим кошницама старије матице од 3 године.

5.) Спарена дакле оплођена матица леже две врсте јаја: једна оплођена из којих постају пчеле радилице и младе матице, а друга неоплођена из којих постају сами трутови. Када матица дође над пчелињу ћелицу или матичњак, она попрска јаје трутовским семеном и тиме је то јаје претворено у женско т. ј. из њега ће се излећи пчела или матица. Када пак дође матица над трутовску ћелицу, тада не прска јаје ничим, него га снесе у ћелицу онако какво се је одвалило са јајњака, ово је јаје мушко из кога се излеже увек трут.

6.) Пошто се матица спарује ван кошнице у ваздуху, то јој треба леп сунчан и топао дан (барем 20R⁰).

7.) Главно време за спаривање матица јесте ројидба. Но матице се могу оплодити и пре ројидбе у пролеће када већ трутови излећу, а и после ројидбе, док трутова има и док трају, лепи и топли дани.

Ма да се матице могу спарити и оплодити пре и после ројидбе, док трутови излећу и трају лепи дани; ипак није за пчелара све једно, кад ће му се матица оплодити.

** Постајање живих створова из јајета које није оплођено мушким емесом зове се у науци *партогенеза*. (Срп. Пчел. од Ј. Жив. ст. 66.)

Што се матица раније оплоди, тим боље, јер тиме може већма да удовољи своме природном нагону, те да до јесени довољно јаја нанесе. Доказано је, да касно под јесен оплођена матица не само што не буде дуго плодовита, него хоће — да би удовољила своме нагону — и у зиму да носи јаја, што је дакако пропаст за кошницу. Ја сам се о томе пре две године уверио, о чему сам тада г. главног уредника овога листа известио, а сада ћу тај случај да изнесем пред штов. читаоце „Српског Пчелара“.

Године 1898. имао сам једну кошницу, која је тек под јесен добила матицу, и та се је матица на брзо оплодила и почела правилно лећи. Ја на њој нисам опазио никакове неправилности, те сам је као остале, октобра месеца узимио.

Пошто је месеца новембра исте године било врло топло време, то су пчеле из свију кошница излетале на пашу те пабирчиле шта су наћи могле на многе и са рђом долетале; али ова кошница о којој говорим, одликовала се од свију осталих не обично живим летом и сабирањем цветнога праха. — Почетком месеца децембра зазими већма те лет престаде са свим; но не прође ни неколико дана, пчеле у тој кошници почеше умирати, тако да сам сваки дан приличан број мртвих пчела из кошнице извлачио, док у осталим кошницама тога не беше. Мртве пчеле биле су црне као туђице, а опазио сам по где коју, где суне из кошнице да се више натраг не поврати. Пошто сам касније почео налазити међу мртвим пчелама избачена и исисана пчелиња легла то се решим, да отворим кошницу и да видим шта је.

13. (25.) децембра унесем кошницу унутра и отворим је. — Па шта је било?

Све саће у кошници где не беше меда, било је залежено, а легла у свима степенима развитка од јајета до заклопљена зрела легла пчелиња и трутовска. Легло је било сасвим здраво, — и неколико младих пчела и трутова баш су се у тај мах извлачили из својих ћелица, када сам кошницу отворио.

Мед, кога беше доста у кошници, сав отклопљен

и то неправилно, као што то пчеле у нормалним приликама чине, него саће беше све издрпано и измрвљено, као када туђице савладају какву кошницу, те почну по њој газдовати. Ради силног отклопљеног меда, и ради спремања хране за уљеве почеле су пчеле поболевати од срдовоље, јер саће беше већ по мало искаљано. Тада ми је било јасно, зашто мртве пчеле беху прне као туђице.

Пошто је друштво било још доста јако, то да ми не би ова кошница сасвим пропала, потражим матицу, која је била свему узрок, те је заменим залишном плодном матицом; онакарађено саће све повадим, а на место његово метнем чисто заклопљено саће с медом. Тиме сам ову кошницу спасао од сигурне пропаста, а у пролеће ми је та кошница била добра и донела користи као и остале моје кошнице. Да нисам имао залишна заклопљена саћа са медом и матицу, да како да не бих у по зиме могао овај кошници помоћи.

Као што смо видели, матица пошто је касно у јесен оплођена, да би удовољила своме нагону, није питала да ли је време у по зиме лећи и ширити легло по свој кошници, а још мање је водила бригу, шта ће бити са тим леглом.

Да би пчеле могле као што треба легло исхранити потребна им је поред меда и рђе још и вода, које у кошници нема у толикој мери колико би пчелама за исхрањивање силних уљева (прва, легла) требало. Пошто пак пчеле нису могле по зими на воду ићи, то су из очајања прво отклониле сав мед, па пошто се тиме помогле нису, то су исисале и избациле један део легла, да би тиме спасле други.

Из описа ове моје кошнице, може сваки пчелар увидети, од какве је велике важности матица у кошници и шта значи, имати добру и на време оплођену, а шта касно оплођену и за то болесну матицу у кошници.

Дужност је дакле свакога пчелара, да води најтачнији рачун о својим матицама, те да не само не трпи у својим кошницама старије матице од 3 године, но и да настоји да добије што пре оплођене матице.

За то, ако која кошница под јесен остане без матице, треба јој додати готову плодну митицу, а не чекати да пчелс саме себи матицу изведу.

Оплођавање сувише рано у пролеће, све да има већ трутова, може да не пође за руком ради рђава времена, које уме у пролеће подуже да траје; па пошто матица по рђаву времену на спаривање не излеће, то може да је воља за спаривањем пређе, те да за увек остане неоплођена. Да од такове матице нема пчелар користи, не треба доказивати, јер така ће лећи или саме трутове (трутовњача), или неће носити никаквих јаја (јалова, чистац). Шта пак могу касно оплођене матице у кошницама да израде, показао је испричани случај.

Велики Радинци.

Ђ. Коларовић.

Проширивање простора у плетарама за време главне паше, боксеси, стаклено звоно.

— Одговорни уредник. —

У време бујне главне паше често постане простор у кошницама са непокретним саћем мали, јер га вредне пчеле брзо испуне медом. Ако се пчелар не побрине за рад, пчеле ће дангубити и пропуштати најдрагоценије време у нераду. Бива да пчеле у таковој неприлици граде саће под каптаром, око лета па шта више и изван кошнице онај простор између једне и друге кошнице хоће да заузму и ту да раде. Код уредна пчелара неће се тако што догодити, јер ће се побринути да прошири простор у кошници. Простор се пчелама у таком случају обично прошири, ако се под кошницом ископа рупа у коју пчеле наставе градити саће, а бољи је начин од овога, ако се под кошницу подметне сандучић или од рогоза оплетени котурови, но најбољи је начин, ако се под плетару подметне сандучић са оквирина, у којима има празна пчелиња или вештачког саћа. Ово је најбољи начин зато, што смо тако спречили гра-

ђење труговског саћа, а и зато што је ово најлакши прелаз на пчеларење са покретним саћем.

Бујна главна паша може се употребити и за испуњавање такозваних боксеса и стакленог звона. У већим варошима се особито цени и много тражи нов мед у младом саћу. Пчелари који знају да се такав мед у младом саћу врло добро наплаћује труде се да дођу што више до таковога меда. А долази се до тога, ако се у време главне паше изнад кошнице дода пчелама празна простора да могу кад испуне кошницу прелазити и у тај празан простор, који испуњавају младим саћем и медом. У ту сврху служе такозвани боксеси. То је сандуче са десет до петнаест оквирића. То сандуче се постави изнад кошнице а пчеле улазе у њега и испуњавају те мале оквириће. Кад испуне оне затворе мед а пчелар тако пуне и затворене боксесе извади и по добре новце продаје. Ти оквирићи могу бити у разном облику начињени. Тако се могу израдити разна слова која кад пчеле испуне белим саћем и медом врло лепо изгледају и могу бити украс. Такове се ствари могу видети на пчелврским изложбама.

Овове је слично и т. зв. стаклено звоно. То је удубен стаклени поклопац у облику звонолике кошнице. Сасвим наличи оним поклопцима, којима трговци и по-сластичари покривају разна јестива да мухе не дођу до њих. Таково стаклено звоно кад се у време главне паше стави над јаком и пуном кошницом и остави се отвор да пчеле могу улазити у њега, оне ће га испунити саћем и медом. Бело саће и мед у звону, које се кроз стакло лепо види, леп је украс на столу у пчеларевој трапезарији. Пчелари су се извештили па удесе да пчеле у стакленом звону извађају саће у разним облицима, тако на пример посред звона се учврсти штапић са три стране, на сваку страну прилепи се парче саћа као почетак на којем пчеле наставе, тако да саће у звону буде изведено у облику звезде. Неки пчелар је изложио једно пуно звоно на једној пчеларској изложби у коме је саће било изведено у облику спирале. То је звоно привлачило пажњу свих посетилаца

те изложбе. Пчеле не граде саће у стакленом звону баш радо, јер због глатке површине не могу да се при грађењу саћа у клупче хватају, зато обично и граде у звону саће од доле горе. Да буде лакше одвојити стаклено звоно од кошница кад га пчеле испуне треба испод звона метнути неколико танких дашчица. Осим тога треба знати да се стаклено звоно мора споља покрити чиме год да светлост не допире унутра, јер пчеле у кошници не трпе светлост. Кад не би то учинили, оне би саме измазале изнутра звоно лемом и воском.

Додатак „Српском Рјечнику за кованције.“

У Огњановићеву „Јавору“ за годину 1877. објавио је г. проф. *Јован Живановић* „Српски Рјечник за кованције.“ Овакови су нам „Рјечници“ потребни за сваку струку науке и привреде, па како је многопоштовани г. писац и послеје тога радио много на пчеларској књижевности, било би од велике користи особито млађим пчеларима, кад бисмо у овоме листу добили ново издање тога „Рјечника.“ Можда би добро било, кад би се у њ попримиле све ријечи, које се употребљавају и при прерађивању воска и меда; но тако ће се за цијело најлакше прибрати и све синонимне ријечи. Међући овај свој приједлог славноме уредништву „Српскога Пчелара“ што топлије на срце, ево ћу за овај пут неколико зрнаца да придодам оној грађи његовој, којом ће се моћи и позна покољења служити посве добро.

Воскоделар. Овако се зову људи, који раде воском. Уз коју ријеч не стоји изријеком од куда је, ту сам чуо у Земуну као и ову.

Дријемеж. У „Чича Срећкову Листу“ (за год. 1847.) помиње се „дријемеж зимовни“ код пчела (стр. 50.), а мало прије читасмо, да се пчеле *пробуде*, кад лијеска ресу пусти и дријенак цвејта.

Зимниште. То је „мјесто у кошници, гдје зимују

пчеле“. (У „Чича-Срећкову Листу“ од исте године на стр. 38.). Овдје је „*зимница*“ оно, што „нанесу пчеле“, да могу презимити.

Кип. Тако се у опће зове читаво тијело човјечје или животињско, кад се начини и од воска, а те вошта-не кипове прилажу црквама и манастирима, кад кога боли цијело тијело, или пати која врста стоке његове. Али има од воска и појединих дијелова тијела човјечјег, н. пр. *рука, нога, вилица, очи, материца* и т. д.; и они се поклањају свецима, ако чељаде болује само на којему том органу. Нијесам доспио, да потражим сличан обичај у животу старих Јелина (Грка), али сам дознао од једнога одличнога филолога класичног, да је народ и у она времена тим прилозима тражио себи лијека и олакшања.

Колач. „Медене колаче“ праве у таблама, па их послѣ исијецају ножем. Према томе, на што су налик, дадоше им имена: *гитар, зец, коњ, корица, лушка, шушка, риба, сабља, срце, шочак*. На колачима има накита од хартије; а то су *пешкири, шаланге и лошари*. Мој вриједни Земунац казиваше ми и ово: „Први је колач изишао из турске руке, а прва свијећа опет из калуђерске руке.“

Крадљивица. За потврду ове ријечи у Живановићеву „Српском Рјечнику за кованције“ ево шта пише Чича-Срећко: „Пчеле иду у крађу с пролећа и с јесени из многонародне кошнице; то су пчеле *крадљивице*.“ Ту налазимо да је кошница *сиротна*, ако је без матице, а кошница може бити и *малозадружна*, те *многозадружна* и *доброзадружна*, па и *јака, слаба* и *дебела*.

Меденоколачар. Тако називају човјека, што прави медене колаче.

Пантљика. Кад се восак бијели, лијева се истопљен из *карлице* преко мокра *шочка*, и тако се скида с њега у облику *пантљика*. Ове се пантљике међу на *кревету* од трске, по којима су прострти чаршави, а имају около ограду. Свако се јутро промијешају пантљике, да с њих сиђе мокрота доље, те да оно жутило извлачи из њих ваздух и сунце. Ово ваздушно бијељење траје 6—8 сед-

мица. Оваки се восак продаје „у пантљикама“, а небијељени „у сирцима.“ У „Gospodarskom Listu (1861. стр. 83.) зове се „сирац“ — *круг или брус.*

Платутице. Мавро *Вешранић Чавчић* пјева у „Posvetilištu Abramovu“:

„А ко би стао муче да Бога не слави,
пчелице гдје зуче по цв'јећу и трави?
тер се туј сред горе пршећи задости
у цв'јећу прпоре по медној сладости,
и гдје теј пчелице плоде се и роје
туда *платутице* по дуљних свуд стоје.“

Ја бих ракао, да су „платутице“ *сашови* или *саће*. Вај да ли се данас говори гдје ова ријеч? Овдје ми је лијена прилика, да надовежем, како се „саће“ називље и *ластаре* („Gospodarski List“ 1861. стр. 83.), те да се *саш*, „у којем има меда, зове нашки *равак*.“

Подметак. Од пружа или од рогоза оплетене корпе, или што друго, што се подмеће под кошнице, кад су пчеле добрих година нарадиле до земље, то је *подметак*.

Рољка. Даска за изједначивање свијећа зове се „рољка“

Суварак. То је име „саћу из кошница без меда.“

Тропина. „Што остане у ступи, то је *тропина* од воска; кад се осуши тропина, може се горјети (јер је слама под ступу метнута) као да су гањеви.“

Хомут. У доста лијепом чланку „Nješto о рчелah“ са потписом *А. Д.* (ћириловским словима) помиње се „*омуш* *пчела* на *плоту*“, а иначе се говори о „чопорку“ и „грумку“. Ту се истиче „лијеп“ на кошници (Gospodarski List“ 1861. стр. 101.). И *М. Вешранић Чавчић* има примјер: „Мухе се склопише све заједно у *хомуш*.“ Испореди код ове ријечи у „Rječniku hrv. ili srp. jezika.“

Шара. По воштаним су свијећама шаре: црвене, плаве и жуте *пантљике*; *лозе* од различних боја; *лиштићи*; *звезднице*; *ружице*; а шарају се сребрним и златним *шелејем*.

Шешир. Овдје не могу право рећи, какво је то оруђе, јер сам позаборавио доста. У биљешкама имам: „Истопљен восак успе се из казана у *жешир*, а из ње-

га капље полако по фитиљима на точак; те да је још „за вјешање фитиља и полијевање свијећа.“ Молим оне, који имају прилике, да ово разгледају, нека с допуштењем или приволом сл. уредништва поправе и попуне ове уломке моје.

Мојо Медић
[Загреб]

Поуке за почетнике у пчеларству.

— Одговорни уредник —

(Наставак.)

Сречавање ројења. Позната је мана свију почетника пчелара да желе што пре много кошница да имају. Не маре они толико за каквоћу кошнице т. ј. да ли је народ јак или није, главно је само да је што више! У „Српском Пчелару“ је било већ много пута споменуто да само добре кошнице, јаке народом вреде и користи донесе, а слабе да су још и на штету пчеларству. Боље је имати једну добру него десет слабих кошница. Она једна може ти донети користи, а оних десет не ће донети, шта више мораш их непрестано помагати ако хоћеш да их одржиш.

Ова година до сада није била повољна за пчеларство. На крају јунија кад у доброј години престаје ројидба ове године је тек отпочела. Има крајева где са липом већ престаје паша па шта би ти позни ројеви, који изађу за време цветања липе или после липе, могли изградити, какве би користи донели пчелару? Почетник може бити на то не ће ни помишљати, он ће се шта више обрадовати роју. Но кад би помишљао на то да је позни рој ослабио маторку може бити баш у време главне паше, да тај позни рој нема много ни времена а ни паше да може изградити себи саће, подмладити своје друштво младим пчелама, сабрати довољно меда за зиму, тада се не би много радовао таком роју, него би се покајао што га није спречио.

Не само да треба дакле у овом случају спречавати ројевање т. ј. ако доцкан излазе када престаје паша, него треба и у мају чак спречавати ројевање, ако нема изгледа да ће моћи шта изградити или ако ће ослабити маторку. И у најбољем крају за

пчеларство и у најбољој години доста је ако је и врло јака маторка пустила три роја тим пре у мршавом крају и у рђавој години треба добро проценити да ли се уопће сме допустити кошницама да се роје и ако се допусти колико сме која кошница пустити ројева. Пчелар мора увек одржавати у снази своје кошнице да могу увек добру пашу исцрпети.

Ројеви се могу спречити као што је познато ако се покидају сви матичњаци. Тај посао сигурније се изведе у Ђерзоници, јер у њој можемо видети и доћи до сваког матичњака те га и уништити, но у плетари је већ теже. И у плетари обично граде пчеле матичњаке сасвим доле на ивици саћа те се виде и могу се лако покидати, но хоће да саграде по некоји матичњак горе у кошници где га не можемо видети и до њега доћи. Зато код плетара треба добро пазити да нам се не изгуби из вида који матичњак. Плетару треба окренути и све пчеле димом отерати сасвим горе у кошницу, затим све матичњаке покидати, а уз то лагано размаћи претима саће и загледати горе у кошницу има ли гдегод који матичњак. Кроз осам дана треба и опет прегледати кошнице, па ако нађемо затворених или залежених матичњака треба их и опет покидати. То се понавља све док не престану пчеле извађати матичњаке т. ј. док их не пређе нагон за ројењем.

Дописи.

Сарајево, 10. маја 1900.

Штовани господине уреднице!

У 10. броју „Српскога Пчелара“ од 1898. године укратко сам саопштио цијењеним читаоцима, да се и у нас живо почело радити око оснивања пчеларског друштва, које би посредовало око тога, да се рационално пчеларење рашири што се може више у све слојеве народа у Босни и Херцеговини. — Морам јавно признати, да сам се много огријешило о општу ствар, што нијесам од онда до сада више ништа прибиљежио о нашем друштву, које ево већ залази у другу годину свога јавног живота, као што сам то онда обећао?*

Надам се, да не ће бити од штете, ако и сада штогод

* Једино што је г. Петар Мирковић, учитељ у Земуну, описао један прошлогодњи пчеларски састанак на Илици код Сарајева у „Српском Пчелару“ бр. од год. 1899. Дописник.

укратко прибиљежим из прошлости овога младога друштва. Но ако ми славно уредништво уступи мјеста у овом цијењеном листу, нећу заборавити на његову будућност. Трудићу се, да својој слабости и неспособности протрем очи и напрегнем уши, како бих народу пажњу што боље обратио на ову толико важну грану народне привреде.

Гдје год опазим које „бисер-зрнце“ на пољу пчеларства у овијем земљама, гледаћу, да га оплијевем и у цијењени „Српски пчелар“ пресадам, а гдје опет опазим „тоње“ и кукоља, настојаћу, да то „Српским Пчеларом“ опленим или искоријеним.

Дакле на посао!

Концем октобра 1898. год. висока земаљска влада одобрила је правила нашега друштва, а већ у децембру су учињене све припреме, тако, да је друштво почетком нове 1899. године почело свој јавни рад.

Правилима стављена је друштву у дужност ова задаћа :

Да поучава народ у рационалном пчеларењу јавним предавањима и практичним приказивањем код пчелињака у састанцима и школама; да устројава поучне течајеве (курсове) за пчеларе; да изашиће по земљи практичне учитеље, који ће народ поучавати рационалном пчеларењу; да уреди друштвену књижницу и музеј, који ће стајати на расположењу свијем друштвеним члановима; да приређује изложбе, на којима би се могли одликовати, похвалити и наградити вриједни пчелари, да подиже друштвену узорне пчелињаке, који имају служити народу на углед; да оснива своје подружнице у свим подесним мјестима у земљи, које имају стајати у блиском саобраћају са централним друштвом у Сарајеву; да уприличава пчеларске састанке у разним мјестима, како би пчелари могли на лакши начин међусобно своја мишљења лично измјенивати; да подржава сазнаје са другим пчеларским друштвима, како би могло својим члановима што темељитије и зрелије поуке давати; да утјече на законодавство, давањем мишљења предлога и молби, да се испослују наредбе за одбрану и заштиту интереса пчеларства; да посредује за прођу пчеларских производа друштвених чланова; да расписује награде за списе пчеларскога садржаја; да бесплатно даје копице, оруђа, поучне књиге и т. д. сиромашним друштвеним члановима; да издавањем друштвенога листа шири заједницу чланова и подржава међусобни саобраћај међу друштвеним члановима и т. д., и т. д.

Као што се види друштво има лијепу и племениту задаћу, али да се овака задаћа бар у неколико оствари и у дјело приведе, то је на приом мјесту потребна огромна материјална снага, а за тим енергична воља и истрајан рад. Благодарети Богу тога свега код нас није недостојало!

Када смо напоменули задаћу нашега друштва, ред је да

истакнемо и то, у колико је ово младо друштво у овоме кратком времену свога опстанка одговорило своме задатку.

Почетком 1899. године одбор је почео живо радити око тога, да се око друштва што више чланова прикупи и у земљи подружница конституишу. Овај предмет тако је успјешно изведен, да друштво до сада броји преко 800 чланова и 20 подружница. — У исто вријеме предузеле су се нужне мјере око градње узорних пчелињака, те је до маја мјесеца начињен лијеп пчелињак у Бутмиру код Илиде, у коме је смјештено 27 кошница са покретним саћем и 8 са непокретним. — Но пошто је овај пчелињак на југозападној страни удаљен 11 км. од Сарајева, то се указала потреба, да се и на сјевероисточној страни Сарајева сагради један узорни пчелињак. Ради тога замољено је градско поглаварство у Сарајеву, да притече у помоћ друштву, како би лакше на врелу главног сарајевског водовода — Моштаници — саградило један узорни пчелињак, што је ово одишта и учинило. Овај пчелињак удаљен је од Сарајева 5 км.

Но осим ова два пчелињака, начинило је градско поглаварство, посредством друштва, још неколико пчелињака на сарајевским градским малтаринама, куда народ пролази у град.

Прошлого љета изаслало је друштво госп. Сали еф. Диздаревића, мухамеданског учитеља вјере у зеничкој казнионици, као пчеларског учитеља, који је проучио подручја и положаје појединих мјеста у Босни, у којима би се могло пчеларство развијати, те о томе друштву опширне извјештаје поднио. На темељу ових извјештаја друштво се обраћало на најпозваније особе у дотичним мјестима са молбама, да се исте заузму око стварања подружница. Исти учитељ држао је своја предавања у свим оним мјестима (куда је прошао), гдје се налазио ма чији пчелињак и том приликом предложио друштву, да му се пошаље на извјесна мјеста неколико кошница, које је друштво и поклонило, гдје је то потреба била. Тако је друштво прошле године разаслало у разна мјеста по Босни и Херцеговини 158 кошница** са покретним саћем, 40 сандука за подметање под старе плетаре и више разноврсног пчеларског оруђа.

Како ово друштво бијаше истом у своме зачетку, то му не бијаше лако овако велика и важна подuzeћа издржати на својим младим и још неучвршћеним плећима. Ради тога се одбор обратио на високу земаљску владу за помоћ, која је благоизвољела у ту сврху одобрити 650 фор., а како чујемо, ту лијепу своту је продужила и за ову 1900. годину. За ову предусретљивост и наклоност вис. земаљске владе највише заслуге има пресвијетли господин дворски савјетник В. Леки, друштвени предсједник.

** О систему кошница, које наше друштво шири међу својим члановима, проговорићу накоро, док мало боље промотрим успјех, који се са њима постизава. Дописник.

Вриједно је напоменути, како је народ покљонио особиту овој племенитој установи, па са свих страна навалио са разним питањима и молбама: овај да му се каже и разјасни ово, а онај оно! Ово најбоље потврђује та чињеница, што је друштво морало одредити уредовне сахате друштвеном тајнику г. Ј. Штрамбаху, који је уједно у Сарајеву и најпрактичнији пчелар. За врјеме својих сати тајник даје друштвеним члановима упутства и разјашњења: коме усмено, а коме писмено. Све он ово врши уз врло малу награду, а од колике је користи овај његов рад, то показује повољни успјех, који се овим постизава.

Осим тога, друштвени одборници, који су вјештији пчелари, као: Глесл, Ситарих, Рамбл и т. д., држе у извјене дане поучна предавања на друштвеним и школским пчелињацима у Сарајеву.

На овогодишњој главној скупштини, која је обдржавана 21. марта (3. априла), закључено је, да се обрати пажња на воћарство, те је изабран нарочити одбор, који ће израдити промјену правила у томе смислу, а по томе ће се друштво звати: Пчеларско-воћарско друштво за Босну и Херцеговину. Кад правила буду прерађена и одобрена, па преустројено друштво ступи у нов живот, онда ћу опет свратити пажњу читаоца на ову појаву и приказати је онако, каква се покаже.

Даље је закључено на главној скупштини, да се од првог јунија о. г. покрене друштвени лист, који ће сви чланови добивати бесплатно.

Осим тога примљено је у друштвену накладу дјелце о пчеларству госп. Штрамбаха, које је он написао за пчеларске почетнике.

На концу ми је још напоменути, да је друштво изложило њеколике кошнице са пчелама на овогодишњој свјетској изложби у Паризу, а изаслаће два члана из свога одбора, да присуствују на истој изложби пчеларском конгресу, који ће се обдржавати 13.—15. септембра о. г. у Паризу.

Благодарећи господину уреднику на уврштењу ових мојих редака, обећајем, да ћу се наскоро опет јавити са којом новином.

Сава Ждраловић.

Српска пчеларска задруга у Руми.

Присутни: г. г. председник *Теодор Богдановић*, *Вогдан Новаковић* кр. кот. предстојник, *Сергије Попић* игуман, благајник *Фердинанд Ристер* и тајник *Марко Шаула*. 2. (15.) јунија о. г. држана је редовна седница управног одбора на којој су између осталих донесена и ова решења: Пошто се поред свих доса-

дањих позива уписало уопће мало чланова у српску пчеларску задругу, а од манастира само Врдник и Фенек, решено је: обратити се представком на славни архид. адм. одбор у Карловцима, да управе подручних манастира изволи позвати ради уписивања у „српску пчеларску задругу у Руми“. Уједно је решено да се посебно умоле сви повереници задруге да се више брину око укуљања чланарине. — Тајник Марко Шаула извештава одбор да је у смислу закључка истога одбора од 7. (20.) маја о. г. наручио за 30 круна, пет американки Живановићеве конструкције и да је исте напунио првенцима по 4 круне сваки рој. Тајник се упућује да набави кошнице и других система те да их ројевима и вештачким саћем напуни и да набави најпотребнији пчеларски прибор за друштвени пчелињак. — У смислу закључка пчеларске скупштине „српске пчеларске задруге“ одржане у Руми 16. (28.) августа 1899. да се замоли преч. г. Иван Маширевић да изволи извести велеславну кр. жупанијску област у Вуковару о данима када ће држати предавања у појединим манастирима.

Књижевност.

* * * **Вртларско-пчеларски лист**, *орган пчеларско-воћарског и вртларског друштва за Босну и Херцеговину*. Одговорни уредник *Фрањо Глелс*. Лист излази почетком сваког месеца. То је нови пчеларски лист који је почео првога јунија ове године у Сарајеву на српском језику излазити. Лист се штампа ћирилицом и латиницом т. ј. исти чланци у једном броју штампају се ћирилицом и латиницом. Уредништво овога листа у првом чланку: „*нашим читатељима*“ између осталог каже: „*молимо сваког нашег г. г. читатеља, као и славно домаће и сусједно новинарство уопће, а наше цијењене другове стручне, господарствене листове, да овај наш млади лист приме са благом критиком, да нас од навала поштеде, те да нам не замјере на можебитним погрешкама, него нас пријатљски на исте упозоре и уопће да нам по могућности у помоћ притеку*“.

Ми ћемо заиста примити овај први број са благом критиком јер на основу једнога броја још нећемо ни да изричемо оцену о листу. Ми се радујемо што се покреће овај лист за Босну и Херцеговину а радост ће нам се продужити ако се уверимо да се овај лист труди да потребе пчелара читалаца потпуно задовољава. Ми нећемо изгубити из вида овај лист да донесемо свој објективан суд о уређивању и вредности његовој, но за то ћемо још причекати који број.

* * * **Натупак у пчеларству са помичним и непомичним сећем**, написао: *Ј. Стражбач*. Сарајево 1900. Ову књижицу написао је писац по закључку одбора „босанско-херцеговачког средишњег пчеларског друштва“ за босанско-херцеговачке пчеларе на српском језику. Чудно је да писац спомиње пчеларе Скаритку а Живановића не спомиње ни кад говори о његовој кошњаци „Американци“ чију је и слику донео!

Коњарство написао А. Д. Друго поправљено издање. Загреб. Штампано у Српској Штампарији. Цена 1. круна.

П а б и р ц и

* * * **„Српско пчеларско друштво у Београду“** изабрало је проф. *Јована Живановића* за свога почаснога члана у знак признања о двадесетпетогодишњаци пчеларског му рада. Овај поступак „српског пчеларског друштва у Београду“ обрадоваће свакога Србина пчелара, јер у томе ће видети и зближавање и успостављање пријатељских веза између Срба пчелара с ове и с оне стране Саве. Дао Бог да тако буде!

* * * У Будимпешти има музеум за пољску привреду. Овај музеум је врло поучан не само за економе него за свакога. Ту се налазе збирке корисних и штетних животиња, разни предмети, алати и машине за ратарство, вртарство, и воћарство, виноградарство, сточарство, *пчеларство* и свиларство; земље разне врсте, вештачко ђубре, модели за разне економне зграде, примерци за вађење дневника и т. д. све се то може ту видети. Ко оде у Будимпешту нека не пропусти овај музеум видети. Музеум се налази у VII. окружју у Керепешкој улици а у кући број 72. Понедељником и у дане после празника је музеум затворен иначе је сваки дан од 9 с. пре подне до 1 п. н. отворен. Улаз је бесплатан.

Н о в е к њ и г е.

Шематизам источно-православне српске митрополије карловачке за 1900. год. приредио протојереј Димитрије Руварац. Издање Саборског Одбора. Ср. Карловац. Српска Манастирска Штампарија 1900. Ова је књига удешена веома добро и вјешто, и с великим трудом обрађена. Цена је књизи 2 круне.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.“

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 12 Ф. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 60 Ф. — Неплаћена се писма не примају.

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1900. — 314.